

Bruxelles, 10. ožujka 2026.
(OR. en)

7158/26

MI 223
IND 175
CHIMIE 24
COMPET 297
RECH 113
ENV 209
CONSOM 71

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Datum primitka: 9. ožujka 2026.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. preth. dok.: 15867/22 + ADD 1

Predmet: PREPORUKA KOMISIJE
od 6.3.2026.
o reviziji europskog okvira za procjenu kemikalija i materijala koji su
„sigurni i održivi po dizajnu”

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument [...].

Priloženo: [...]

Bruxelles, 6.3.2026.
C(2026) 1438 final

PREPORUKA KOMISIJE

od 6.3.2026.

o reviziji europskog okvira za procjenu kemikalija i materijala koji su „sigurni i održivi po dizajnu”

PREPORUKA KOMISIJE

od 6.3.2026.

o reviziji europskog okvira za procjenu kemikalija i materijala koji su „sigurni i održivi po dizajnu”

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292.,

budući da:

- (1) U Kompasu konkurentnosti ⁽¹⁾ naglašava se važnost smanjenja inovacijskog jaza kako bi se potaknuo održiv i dugoročan rast. Ističe se važnost inovacija u jačanju konkurentnosti kemijske industrije EU-a, uz zaštitu zdravlja ljudi i okoliša. Naglašava se i potreba za uzimanjem u obzir opskrbe važnim kemikalijama i ulaganjem u tehnologije koje će biti presudne za gospodarstvo budućnosti, kao što su napredni materijali.
- (2) U Planu za čistu industriju ⁽²⁾ predstavljen je zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost. Cilj je tog plana povećati održivu i otpornu proizvodnju u Europi kako bi se uzeo u obzir cijeli lanac vrijednosti i odmaknulo od tradicionalnih izoliranih rješenja. Ujedno promiče i vodeća tržišta, kružnost i pristup materijalima kao ključne pokretače konkurentnosti.
- (3) U „Strategiji održivosti u području kemikalija – Prelazak na netoksični okoliš” ⁽³⁾ Komisija je najavila dugoročnu viziju politike EU-a o kemikalijama, koja uključuje promicanje inovacija za **kemikalije⁴ i materijale koji su sigurni i održivi po dizajnu**. U njoj se utvrđuju posebne mjere za proizvodnju i upotrebu kemikalija kako bi se ojačala zaštita zdravlja ljudi i okoliša te potaknule inovacije za sigurne i održive kemikalije. Osim toga, države članice, industrija i drugi dionici pozivaju se da daju prednost inovacijama kako bi se zamijenilo što više zabrinjavajućih tvari ⁽⁵⁾ u svim sektorima.
- (4) Europljani su zabrinuti zbog učinka kemikalija i materijala na zdravlje i okoliš. Prema istraživanju Eurobarometra iz 2024. ⁽⁶⁾ 84 % Europljana zabrinuto je zbog učinka štetnih kemikalija u proizvodima za svakodnevnu upotrebu na zdravlje i okoliš.
- (5) Nekoliko stotina tvari već je utvrđeno kao posebno zabrinjavajuće tvari u skladu s Uredbom (EZ) br. 1907/2006 o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju

¹ Kompas konkurentnosti za EU (COM(2025) 30 final).

² Plan za čistu industriju: zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost (COM(2025) 85 final).

³ Strategija održivosti u području kemikalija (COM(2020) 667 final).

⁴ Pojam „kemikalija” koristi se u više zakonodavnih akata EU-a, ponekad sa značajnim ili suptilnim razlikama u značenju. U nekim zakonodavnim aktima EU-a o kemikalijama koriste se konkretniji pojmovi za opis podskupina kemikalija, kao što su „tvari” i „smjese (tvari)”. U kontekstu ove Preporuke pojam kemikalije treba tumačiti u najširem smislu. U tu svrhu opseg okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” izričito uključuje i materijale, bez obzira na to što se u nekim zakonodavnim aktima EU-a oni smatraju smjesama tvari, tj. zasebnim kemikalijama.

⁵ Kako je definirano za potrebe Strategije održivosti u području kemikalija (COM(2020) 667 final).

⁶ Istraživanje Eurobarometra (2024.), Stavovi Europljana o okolišu – svibanj 2024.

kemikalija (REACH)⁽⁷⁾. Osnova za identifikaciju većine njih je usklađeno razvrstavanje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 o razvrstavanju, označivanju i pakiranju (CLP)⁽⁸⁾, kojom se usklađuju kriteriji za razvrstavanje tvari i smjesa koje predstavljaju fizikalne, zdravstvene, okolišne i druge opasnosti. Ta je uredba revidirana 2024. kako bi se uključile nove kategorije opasnosti. U Uredbi br. 2024/1781 o ekološkom dizajnu za održive proizvode (ESPR)⁽⁹⁾ veća skupina tvari također je definirana kao zabrinjavajuće tvari na temelju usklađenog razvrstavanja za određene opasnosti s kroničnim učincima te u pogledu učinaka na recikliranje, ponovnu upotrebu i druga pitanja povezana s kružnim gospodarstvom.

- (6) U Uredbi o ekološkom dizajnu za održive proizvode (ESPR¹⁰) navodi se da bi u zahtjevima u pogledu svojstava utvrđenima za parametre proizvoda trebalo uzeti u obzir postojeće procjene kemijske sigurnosti koje su provela tijela Unije mjerodavna za predmetne tvari, kao i kriterije za kemikalije i materijale koji su sigurni i održivi po dizajnu, kako ih je izradila Komisija.
- (7) U Komunikaciji „Napredni materijali za vodeći položaj industrije”⁽¹¹⁾ upućuje se na koncept „sigurnosti i održivosti po dizajnu” kao središte procesa transformacije materijala.
- (8) U Akcijskom planu za europsku kemijsku industriju⁽¹²⁾ ističe se uloga ove Preporuke Komisije o reviziji europskog okvira za procjenu kemikalija i materijala koji su „sigurni i održivi po dizajnu” kako bi se povećala učinkovitost inovacijskog procesa za sigurnije i održivije alternative, a time i konkurentnost kemijske industrije EU-a. U njemu se najavljuje pokretanje centara EU-a za inovacije i zamjenu kao dobrovoljnih alata za ubrzavanje i povećanje kemijskih inovacija te se ističe uloga koncepta „sigurnosti i održivosti po dizajnu” uz pružanje tehničkih smjernica od rane faze inovacija.
- (9) U Strategiji za biološke znanosti⁽¹³⁾ naglašava se važnost koordiniranog uvođenja i primjene sigurnih i održivih proizvoda. Ističe se uloga europskog okvira za procjenu za kemikalije i materijale koji su „sigurni i održivi po dizajnu” u ostvarivanju ciljeva EU-a u pogledu održivosti i konkurentnosti te u prelasku na čistu industriju uz poticanje industrije da zabrinjavajuće tvari zamijeni sigurnijim i održivijim alternativama.

⁷ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ, *SL L* 396, 30.12.2006., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>.

⁸ Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006., *SL L* 353, 31.12.2008., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj>.

⁹ Uredba (EU) 2024/1781 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda, izmjeni Direktive (EU) 2020/1828 i Uredbe (EU) 2023/1542 te stavljanju izvan snage Direktive 2009/125/EZ, *SL L*, 2024/1781, 28.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>.

¹⁰ U njezinu Prilogu II. – parametri proizvoda opisani u Prilogu I., posebno u točki (f).

¹¹ Komunikacija „Napredni materijali za vodeći položaj industrije”, (COM(2024) 98 final).

¹² Komunikacija „Akcijski plan za europsku kemijsku industriju” (COM(2025) 530 final).

¹³ Komunikacija „Odaberi Europu za biološke znanosti – Strategija za pozicioniranje EU-a kao najprivlačnijeg mjesta na svijetu za biološke znanosti do 2030.” (COM(2025) 525 final).

- (10) U Europskoj strategiji za umjetnu inteligenciju u znanosti (¹⁴) ističe se kako umjetna inteligencija može olakšati napredak u dizajniranju naprednih materijala, među ostalim u području funkcionalnosti, sigurnosti i održivosti.
- (11) U okviru programa Obzor Europa osigurana je namjenska potpora za istraživačke aktivnosti za operacionalizaciju okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” te primjenu tog okvira kako bi se potaknule inovacije za sigurnije i održivije kemikalije i napredne materijale. Potpora se pruža u okviru posebnih poziva iz 4. klastera programa Obzor Europa („Digitalizacija, industrija i svemir”) te europskog partnerstva za napredne materijale (IAM4EU) i partnerstava za inicijativu za inovativno zdravlje, baterije za EU i Europu kao kružno biogospodarstvo.
- (12) Strategija EU-a za *start-up* i *scale-up* poduzeća (¹⁵) ključan je dio provedbe poziva iz Kompassa konkurentnosti na poticanje inovacija i za cilj ima ponovno pokretanje uspješnog inovacijskog ciklusa stvaranjem povoljnog ulagačkog i poslovnog okruženja kako bi se mlada i inovativna poduzeća mogla pokretati, širiti i biti uspješna. To uključuje smanjenje prepreka za pretvaranje istraživanja u utržive proizvode i širu primjenu inovacija.
- (13) U tom se kontekstu u ovoj Preporuci predlaže revidirani europski okvir za procjenu za kemikalije i materijale koji su „sigurni i održivi po dizajnu” (okvir za „sigurno i održivo po dizajnu”). Revidirani okvir postat će nova referentna točka koju će države članice, industrija, visoka učilišta te organizacije za istraživanje i tehnologiju koristiti kao metodologiju za procjenu i donošenje odluka.
- (14) Okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” osmišljen je tako da postane dobrovoljan pristup donošenju odluka kako bi se inovacije usmjerile prema sigurnijim i održivijim kemikalijama i materijalima tijekom njihova cijelog životnog ciklusa. Podupire donošenje odluka tijekom cijelog inovacijskog procesa i omogućuje zajedničko poimanje načela „sigurno i održivo po dizajnu” u svim lancima vrijednosti. Jača konkurentnost jer inovacijski proces usmjeren na sigurnije i održivije alternative postaje učinkovitiji te unapređuje znanje i znanost za sigurnost i održivost.
- (15) Revidirana Preporuka temelji se na Preporuci Komisije (EU) 2022/2510 o uspostavi europskog okvira za procjenu kemikalija i materijala koji su „sigurni i održivi po dizajnu”. U Preporuci iz 2022. utvrđen je okvir za potporu dizajniranju, proizvodnji i upotrebi sigurnijih i održivijih kemikalija i materijala za zaštitu zdravlja ljudi i okoliša, uzimajući u obzir njihove učinke tijekom cijelog životnog ciklusa. Revizija se uglavnom temelji na rezultatima dviju faza ispitivanja koje su omogućile da se uzmu u obzir povratne informacije dionika (¹⁶). Cilj je bio prikupiti informacije za ažuriranje okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” kako bi se poboljšala njegova relevantnost, pouzdanost i operabilnost.
- (16) Uz zadržavanje elemenata početnog okvira za „sigurno i održivo po dizajnu”, tj. faze (ponovnog) dizajniranja i faze procjene, novorazvijena analiza opsega služi kao početna točka za utvrđivanje ključnih elemenata koje treba razmotriti i određivanje prioriteta među njima. Analiza opsega pomaže u definiranju sustava koji se proučava, uzimajući u obzir odabrana načela dizajniranja i u suradnji s akterima životnog

¹⁴ Komunikacija „Europska strategija za umjetnu inteligenciju u znanosti” (COM(2025) 724 final).

¹⁵ Komunikacija „Strategija EU-a za *start-up* i *scale-up* poduzeća – Odaberite Europu za pokretanje i ekspanziju poslovanja” (COM(2025) 270 final).

¹⁶ Abbate E., Garmendia Aguirre I., Bracalente G., et al. *Safe and Sustainable by Design chemicals and materials. Methodological Guidance*, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2024., ISBN 978-92-68-16357-3, doi: 10.2760/28450.

ciklusa. Ta faza omogućuje bolju prilagodbu provedbe okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” potrebama inovatora.

- (17) Osim aspekata sigurnosti i okolišne održivosti, okvir sada uključuje i socio-ekonomsku dimenziju održivosti. Razmatraju se socioekonomski rizici i mogućnosti sustava koji se proučava kako bi se poduprlo dugoročno donošenje odluka.
- (18) Okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” sada nudi i različite ulazne točke za procjenu, što inovatorima omogućuje da donose odluke u kojima se uzimaju u obzir aspekti sigurnosti i održivosti na različitim razinama razvijenosti inovacija i dostupnosti podataka. Ponavljanjem ciklusa za „sigurno i održivo po dizajnu” dok se inovacije razvijaju i/ili dok dodatne informacije postaju dostupne, okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” promiče sveobuhvatnu procjenu kao temelj za pouzdano donošenje odluka.
- (19) Uvođenje pojednostavnjenih pristupa procjenama sigurnosti i održivosti kao polaznih točaka za informirano donošenje odluka može biti posebno korisno manjim poduzećima kad su resursi ograničeni, primjerice u ranim fazama inovacija.
- (20) Cilj okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” bit će doprinijeti učinkovitijim inovacijskim procesima kako bi se olakšalo i ubrzalo poslovanje te poboljšala usklađenost inovacijskih ekosustava u skladu s nastojanjima Komisije za pojednostavnjenje navedenima u Komunikaciji o jednostavnijoj i bržoj Europi ⁽¹⁷⁾.
- (21) U skladu s Uredbom o podacima ⁽¹⁸⁾ razvija se zajednička podatkovna platforma EU-a za kemikalije. Uključivat će podatke o kemikalijama iz više izvora u skladu s načelima vidljivosti, dostupnosti, interoperabilnosti i ponovne upotrebljivosti (FAIR). Komisija će promicati uključivanje visokokvalitetnih podataka FAIR o kemikalijama nastalih aktivnostima istraživanja i inovacija za „sigurno i održivo po dizajnu” u zajedničku podatkovnu platformu EU-a o kemikalijama te raspoloživost takvih podataka za provedbu okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” u najvećoj mogućoj mjeri.
- (22) Pri razmatranju sigurnosti i održivosti inovacija unutar određenih lanaca vrijednosti posebne situacije mogu zahtijevati dodatne pretpostavke i odstupanje od nekih pristupa opisanih u okviru. Na primjer, pri procjeni obrambenih i aeronautičkih tehnologija te tehnologija s dvojnog namjenom¹⁹ moraju se poštovati sigurnosni aspekti.
- (23) Komisija će nastaviti promicati primjenu okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” u okviru programa Unije usmjerenih na relevantne istraživačke ciljeve. Time će se poduprijeti razmatranje pitanja sigurnosti i održivosti te donošenje odluka u inovacijskom procesu. Komisija će nastaviti pratiti kako se okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” uključuje u aktivnosti istraživanja i inovacija koje financira EU.
- (24) Ova Preporuka poštuje načelo supsidijarnosti jer revidirani okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” odgovara na potrebe europskog istraživačkog prostora i jedinstvenog tržišta EU-a za kemikalije i materijale, gdje postoji potreba za zajedničkim poimanjem sigurnosti i održivosti kemikalija i materijala. Poštuje i načelo proporcionalnosti jer se

¹⁷ Europska komisija: Glavno tajništvo, Jednostavnija i brža Europa, Ured za publikacije Europske unije, 2025., <https://data.europa.eu/doi/10.2792/5923929>.

¹⁸ COM(2025) 2455 final. Uredba Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju zajedničke podatkovne platforme za kemikalije, utvrđivanju pravila kako bi se osiguralo da su podaci na njoj vidljivi, dostupni, interoperabilni i da se mogu ponovno koristiti te uspostavljanju okvira za praćenje i predviđanje za kemikalije.

¹⁹ Tehnologije s dvojnog namjenom su tehnologije koje se mogu upotrebljavati u civilne i obrambene svrhe.

primjena okvira promiče pravno neobvezujućim sredstvima, tj. dobrovoljno i ne dovodeći u pitanje postojeće zakonodavstvo Unije o kemikalijama i materijalima,

DONIJELA JE OVU PREPORUKU:

1. SVRHA i OPSEG

- 1.1. Ovom se Preporukom promiče europski okvir za kemikalije i materijale koji su „sigurni i održivi po dizajnu” (okvir za „sigurno i održivo po dizajnu”) za aktivnosti istraživanja i inovacija u praksi istraživača i inovatora. **Pojedinosti o okviru za „sigurno i održivo po dizajnu”**, koje se temelje na tehničkim izvješćima Komisijina Zajedničkog istraživačkog centra ^(16,20), **navedene su u Prilogu** ovoj Preporuci. U Prilogu se objašnjavaju značajke na kojima se temelji okvir za „sigurno i održivo po dizajnu”, koji uključuje i objedinjuje skup kriterija za taj okvir. Upućuje se i na metodološke smjernice za „sigurno i održivo po dizajnu” ^(16,21), u kojima se navode detaljne smjernice, predlošci i ažurirani pregled relevantnih metoda, alata i izvora podataka.
- 1.2. U okviru za „sigurno i održivo po dizajnu” definira se dobrovoljni pristup donošenju odluka u kojem su pitanja sigurnosti i održivosti tijekom cijelog životnog ciklusa kemikalija i naprednih materijala uključena u razvoj novih kemikalija, inovativnih materijala ili poboljšanih proizvodnih procesa. Cilj mu je postati europski referentni okvir za inovacijski proces radi prelaska na čistu industriju i promicati konkurentnost Unije, koju bi trebalo promicati i na međunarodnoj razini. Svrha mu je poticati upotrebu održivih resursa i sirovina te tijekom cijelog životnog ciklusa kemikalija i materijala maksimalno ograničiti učinke njihove proizvodnje i upotrebe na klimu, okoliš i zdravlje ljudi. Osim toga, podupire zamjenu zabrinjavajućih tvari tako što omogućuje pronalaženje sigurnijih i održivijih alternativa te bi u skladu s tim trebao usmjeravati javna i privatna ulaganja u istraživanje i inovacije.
- 1.3. Iako ne zadire u pravne obveze Unije u pogledu kemikalija i materijala niti stvara nove, okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” može usmjeravati anticipatorne mjere i odluke u okviru inovacijskog procesa, uključujući mjere koja nadilaze minimalnu pravnu usklađenost.
- 1.4. Ova je Preporuka upućena državama članicama, industriji (uključujući mala i srednja poduzeća (MSP) te *start-up*, *scale-up* i *spin-off* poduzeća), visokim učilištima, organizacijama koje upravljaju istraživačkim i tehnološkim infrastrukturama te istraživačkim i tehnološkim organizacijama koje doprinose ili rade na dizajniranju, razvoju, proizvodnji i primjeni kemikalija i materijala. Te se aktere poziva da okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” primjenjuju u projektima, neovisno o tome financiraju li se vlastitim sredstvima poduzeća namijenjenima za istraživanje i razvoj ili npr. iz programa Unije ili međunarodnih programa za istraživanje i inovacije i njihovu primjenu, kao i aktivnostima povezanim s kemikalijama ili materijalima kako bi se sustavno vodilo računa o sigurnosti i održivosti. Potiče ih se i da se u

²⁰ Garmendia Aguirre, I., Abbate, E., Bracalente, G., Mancini, L., Cappucci, G.M., Tosches, D., Rasmussen, K., Sokull-Kluettgen, B., Rauscher, H., Sala, S. (2025.) Europska komisija – Zajednički istraživački centar. *Safe and Sustainable by Design chemicals and materials. Revised framework* (2025.), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2025., ISBN 978-92-68-30330-6, doi: 10.2760/5103785.

²¹ Naknadna ažuriranja metodoloških smjernica: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/chemicals-and-advanced-materials/safe-and-sustainable-design_hr.

relevantnim dokumentima, uključujući strateške programe za istraživanja i inovacije, pozivaju na okvir za „sigurno i održivo po dizajnu”.

- 1.5. Osim toga, države članice, industrija, visoka učilišta te istraživačke i tehnološke infrastrukture i organizacije trebali bi se pobrinuti da su metode, modeli i podaci koji se proizvode i koriste pri primjeni okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” u skladu s vodećim načelima vidljivosti, dostupnosti, interoperabilnosti i ponovne upotrebljivosti (FAIR).

2. PRIMJENA OKVIRA ZA „SIGURNO I ODRŽIVO PO DIZAJNU” U INDUSTRIJI

Akteri iz industrije (uključujući MSP-ove, *start-up*, *scale-up* i *spin-off* poduzeća) potiču se da:

- 2.1. primjenjuju okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” u procesima istraživanja i inovacija za razvoj kemikalija ili materijala ili u poboljšanim proizvodnim procesima, tehnikama i tehnologijama, uzimajući u obzir sigurnost i održivost u svakoj fazi životnog ciklusa;
- 2.2. stave na raspolaganje visokokvalitetne podatke FAIR za procjenu sigurnosti i održivosti, ne dovodeći u pitanje prava intelektualnog vlasništva ni, prema potrebi, sigurnosna pitanja;
- 2.3. surađuju s drugim akterima u okviru aktivnosti u cijelom lancu vrijednosti kako bi se omogućilo sveobuhvatno prikupljanje podataka i multidisciplinarni pristupi za pouzdanu procjenu, posebno kako bi se pružila potpora MSP-ovima, uključujući *start-up*, *scale-up* i *spin-off* poduzeća, koji možda imaju ograničene resurse;
- 2.4. na transparentan i otvoren način izvješćuju o primjeni okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” u korporativnim aktivnostima te aktivnostima procjene sigurnosti i održivosti ne dovodeći u pitanje prava intelektualnog vlasništva i, prema potrebi, sigurnosna pitanja;
- 2.5. razmjenjuju informacije koje podupiru primjenu okvira i na kojima se temelji procjena, posebno informacija kojima se izravno utvrđuju moguća pitanja sigurnosti i održivosti, prema potrebi uz zaštitu povjerljivosti i konkurentnosti.

3. PRIMJENA OKVIRA ZA „SIGURNO I ODRŽIVO PO DIZAJNU” U DRŽAVAMA ČLANICAMA

Države članice potiču se da:

- 3.1. primjenjuju i promiču okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” u nacionalnim i regionalnim programima istraživanja i inovacija kako bi potaknule dizajniranje i razvoj sigurnih i održivih kemikalija i materijala, uključujući napredne materijale, u Europi;
- 3.2. primjenjuju i promiču okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” u lokalnim, regionalnim i nacionalnim inicijativama za potporu razvoju sigurnijih i održivijih kemikalija i materijala pružanjem smjernica od rane faze inovacija;
- 3.3. uključe i promiču koncept FAIR u nacionalnim programima istraživanja i inovacija i, prema potrebi, u povezanim politikama kako bi povećale dostupnost visokokvalitetnih podataka FAIR za procjenu sigurnosti i održivosti;
- 3.4. podupiru poboljšanje metoda, modela i alata za procjenu te stavljanje na raspolaganje novih kako bi se integrirali u okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” radi poboljšanja procjene sigurnosti i održivosti;

- 3.5. podupiru razvoj međusektorskih vještina i stručnog znanja potrebnih za primjenu okvira te olakšaju pristup tim vještinama i stručnom znanju, posebno za MSP-ove;
- 3.6. podupiru uspostavu i rad centara EU-a za inovacije i zamjenu usmjerenih na kemikalije, kako je najavljeno u Akcijskom planu za europsku kemijsku industriju, i podupiru nacionalne organizacije odgovorne za procjenu sigurnosti i održivosti kemikalija kako bi surađivale međusobno i s relevantnim inicijativama, mrežama i tijelima EU-a te poticale inovativne ekosustave koji ubrzavaju prelazak na sigurnije i održivije kemikalije i materijale;
- 3.7. javno izvješćuju o primjeni okvira za „sigurno i održivo po dizajnu”.
4. PRIMJENA OKVIRA ZA „SIGURNO I ODRŽIVO PO DIZAJNU” NA VISOKIM UČILIŠTIMA TE U ISTRAŽIVAČKIM I TEHNOLOŠKIM INFRASTRUKTURAMA I ORGANIZACIJAMA

Visoka učilišta te istraživačke i tehnološke infrastrukture i organizacije potiču se da:

- 4.1. primjenjuju okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” u svojim aktivnostima istraživanja i inovacija za razvoj kemikalija i materijala, uključujući napredne materijale, ili u poboljšanim proizvodnim procesima, tehnikama i tehnologijama, uzimajući u obzir sigurnost i održivost u svakoj fazi životnog ciklusa;
- 4.2. stave na raspolaganje visokokvalitetne podatke FAIR za procjenu sigurnosti i održivosti, ne dovodeći u pitanje prava intelektualnog vlasništva ni, prema potrebi, sigurnosna pitanja, u skladu s Preporukom Vijeća od 23. svibnja 2024. o jačanju sigurnosti istraživanja. Takvi bi se podaci prema potrebi trebali razmjenjivati u okviru zajedničke podatkovne platforme za kemikalije i njezinih usluga, u suradnji s relevantnim agencijama Unije (ECHA, EEA, EFSA);
- 4.3. na transparentan i otvoren način izvješćuju o primjeni okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” u korporativnim aktivnostima te aktivnostima procjene sigurnosti i održivosti ne dovodeći u pitanje prava intelektualnog vlasništva i, prema potrebi, sigurnosna pitanja;
- 4.4. sudjeluju u razvoju, promicanju i primjeni novih metoda, modela i alata za procjenu koji se mogu integrirati u okvir za „sigurno i održivo po dizajnu” kako bi se poboljšala procjena sigurnosti i održivosti kemikalija i materijala;
- 4.5. podupiru razvoj kurikuluma za stručno osposobljavanje i obrazovanje kako bi poučavale vještine potrebne za provedbu okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” i povezanu suradnju među širim nacionalnim aktivnostima ili aktivnostima na razini EU-a u tom području.
5. DOKUMENTIRANJE PROVEDBE PREPORUKE
- 5.1. Komisija će svim akterima (države članice, industrija, visoka učilišta te istraživačke i tehnološke infrastrukture i organizacije) staviti na raspolaganje predložak popraćen metodološkim smjernicama za olakšavanje širenja informacija o provedbi okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” u raznim lancima vrijednosti.

- 5.2. Tim aktivnostima dokumentiranja Komisija će nastojati povećati transparentnost i poticati ponovnu upotrebu podataka u cijelom lancu vrijednosti kako bi se smanjilo dvostruko izvješćivanje u skladu s načelima pojednostavnjenja. Te aktivnosti ujedno bi trebale pružiti dokaze o poboljšanju alata okvira za „sigurno i održivo po dizajnu” te o postupnom razvoju kriterija sigurnosti i održivosti kemikalija i materijala.

Sastavljeno u Bruxellesu 6.3.2026.

*Za Komisiju
Ekaterina Zaharieva
Članica Komisije*

